

Aluehallintovirasto

Lounais-Suomen alueellinen romani- asiain neuvottelukunta

Toimintasuunnitelma
vuodelle 2021

Katja Theresa Ärling

Peruspalvelut, oikeusturva ja luvat

Sisällysluettelo

1.	Ajankohtaiset keskeiset asiat koko vuoden aikana (lisäksi POL- vastualueen yhteiset toiminnot)	8
1.1.	Romanien koulutukseen osallistumisen vahvistaminen kaikissa koulutusmuodoissa ja kaikilla koulutustasoilla	8
1.2.	Ammatillisen osaamisen, työllisyyden, yrittäjyyden ja työmarkkinoille integroitumisen edistäminen	9
1.3.	Romaniväestön yhdenvertaisen kohtelun ja palvelujen käytön ja niiden vaikuttavuuden edistäminen peruspalveluissa sekä asumisessa	9
1.4.	Romanikielen, taiteen ja -kulttuurin säilymisen ja kehittymisen tukeminen	10
1.5.	Romaniväestön voimaannuttaminen ja osallisuuden vahvistaminen	10
1.6.	Tiedotus, viestintä ja media romanien integraation edistäjänä	10
1.7.	Alueellisen ja paikallisen romanityön kehittäminen	10
1.8.	Kansainvälinen romanityö	11

Valtiohallinnon tasolla on kiinnitetty huomiota romanipoliittiseen toimintaan ja päätavoitteena on tukea edelleen romanien yhteiskunnallista integraatiota.

Vuonna 2018 on hyväksytty kokonaisvaltainen ja konkreettisia toimenpide-ehdotuksia sisältävä Suomen romanipoliittinen ohjelma (ROMPO 2018-2022).

https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/160845/03_18_Suomen%20romani%20poliittinen%20ohjelma_2018_2022_web.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Ohjelmasta on tehty MAARO-opas alueelliseen toimeenpanoon.

http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/161773/STM_24_19_MAARO-opas.pdf

Näitä ohjelmia jalkautetaan kuntiin sekä yhteistyö- ja sidosryhmien tietoisuuteen.

Osana romanipoliittisen ohjelman, ROMPO II:n, toimeenpanoa LSAVI on mukana suunnittelemassa sekä järjestämässä alueellisia tilaisuuksia tai yhteistyön muotoja eri toimijoiden kanssa.

Rakennetaan yhteistyöverkosto MAARO-ohjelmien laatimista varten. ARONK (alueellinen romaniasiain neuvottelukunta) raportoi VRONKille (valtakunnallinen romaniasiain neuvottelukunta) konkretiasta. (Huom. toimenpidetaulukko, aikataulut, vastuutahot, seuranta)

Kuullaan alueiden romaniväestöä ja viranomaisia sekä luodaan hyvä perusta romaniväestön ja kaupunkien viranomaisten välille yhteistyön rakentamiseksi.

Suunnittelija kerää alueellista taustatietoa romaniväestön asemasta yhdessä paikallisten viranomaisten kanssa (romaniväestön kuuleminen).

Suunnittelija on yhteydessä alueiden yhteyshenkilöihin ja romaneihin, ja sopii tapaamisia yhteistyöverkostojen rakentamiseksi. ARONKin jäsenten tuki ja mukana olo on tärkeää.

Suunnittelija on prosesseissa vastuutoimija.

- Erikoissuunnittelijan pääasiallisena tehtävänä on romaniväestön yhteiskunnallisen integraation edistäminen, toimia alueellisen neuvottelukunnan sihteerinä, seurata romaniväestön taloudellisten, sosiaalisten, sivistyksellisten ja poliittisten oikeuksien toteutumista, tehdä yhteistyötä Lounais-, Länsi-, ja Sisä-Suomen alueen kuntien, maakuntien viranomaisten, järjestöjen ja hankkeiden kanssa
- Romanikulttuurin ja -kielen ylläpitäminen ja kehittämisen toteutuminen ja valvonta.
- Erikoissuunnittelija antaa lausuntoja emt. asioissa, ja tekee aloitteita sekä esityksiä tasavertaisten ja yhteiskunnallisten elinolosuhteiden kehittämiseksi
- Tehtävänkuvaan sisällytetään myös muita vastuualueen tehtäviä

Katja Theresa Ärling

Erikoissuunnittelija

VTM sosiologi, opettaja

katja.arling@avi.fi

p. 0295 018 086, 050 3962 185

<https://avi.fi/asioi/henkiloasiakas/ohjaus-ja-neuvonta/romaniasiat>

Työni AVIn suunnittelijana, lehtikirjoitus Latso Diives:

[https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/Latso diives nro 2 2020_42b SAAVUTETTAVA.pdf](https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/Latso_diives_nro_2_2020_42b_SAAVUTETTAVA.pdf)

1. Ajankohtaiset keskeiset asiat koko vuoden aikana (lisäksi POL- vastuualueen yhteiset toiminnot)

1. ARONK ja VRONK sekä LIEPO (Lounais-Suomi; Länsi-Suomi; Sisä-Suomi; Itä-Suomi; Pohjois-Suomi: AVIen suunnittelijat sekä STM erityisasiantuntija/VRONK pääsihteerit) kokoukset
2. paikalliset romanityöryhmät (7)
3. Lausunnot, esitykset, esittelyt, kyselyt
4. ROMPO2 läpivienti - > Maaron toimintalinjausten mukaan
5. ROMPO3 suunnittelussa mukana
6. Työryhmätyöskentelyt, vuonna 2021 työryhmiä on 7
7. Verkostotyö
8. Viestintä
9. Romaniväestön kartoittaminen (kuulemistilaisuuksien järjestäminen), palveluohjaus romaneille, viranomaisten konsultointi
10. Lounais-Suomen alueellisen romaniasiain neuvottelukunnan työn kehittäminen, romanityön näkyvyyden lisääminen
11. Valtakunnalliset neuvottelukuntien päivät Turussa joulukuussa 2021

Kuluvan vuoden aikana myös valtakunnalliset neuvottelukuntien päivät olisi tarkoitus järjestää Turussa. Toivon mukaan loppuvuodesta voimme toteuttaa tapahtuman mahdollisesti sekä läsnä olevana että etäyhteyksin.

Romanipoliittiseen ohjelmaan mukautetut toimenpiteet vuonna 2021 Lounais-Suomen alueellisessa romaniasiain neuvottelukunnassa

1.1. Romanien koulutukseen osallistumisen vahvistaminen kaikissa koulutusmuodoissa ja kaikilla koulutustasoilla

- Suunnitteilla ns. pilotti romanioppilaitten koordinoivasta kehittäjäoppilaanohjaaja-mallista, jossa yhdenmukaistettaisiin romanioppilaitten oppilaanohjausta kouluissa (Mukana kootussa asiantuntijaverkostossa kutsuttuina: THL, KARVI, KUNTALIITTO, OPH) Myöhemmin kuntatoimijat mukana
- asiantuntijaluennoinnit: Webinaari: Palkkaisitko? Romanit opin portailta työelämään- DIAK, Romanipoliittikka Suomessa- osana valtakunnallista monikulttuurisuusopintoja- Turun yliopisto, Monimuotoinen Suomi: Kohtaa ensin ihminen, ja sen jälkeen vasta kulttuuri - Åbo svenska arbetarinstitut

1.2. Ammatillisen osaamisen, työllisyyden, yrittäjyyden ja työmarkkinoille integroitumisen edistäminen

- Kuntien työllisyyspalvelut/uraohjaus/kuntakokeilu-toimialojen kanssa tehtävä yhteistyö

1.3. Romaniväestön yhdenvertaisen kohtelun ja palvelujen käytön ja niiden vaikuttavuuden edistäminen peruspalveluissa sekä asumisessa

- Misä mää ny sit asuisin- webinaarisarja palveluasumisen kipupisteistä, kohderyhmänä kuntien päättävät tahot; webinaareista kootaan artikkeli sosiaalipoliittiseen julkaisuun
- Järjestetään paikallisille vuokrataloyhteisöille ja asumisneuvojille koulutus- ja keskustelutilaisuus, jossa esitellään romanikulttuuriin liittyviä asumisen erityispiirteitä (huom. mahdolliset koronarajoitukset voivat siirtää tilaisuuden vuodelle 2022!).

(Otetaan huomioon ympäristöministeriön vuosien 2012 ja 2018 romanien asumisselvitysten kehittämisehdotuksia.)

Tiedotetaan ja kannustetaan paikallisten romanityöryhmien kautta romaneja ottamaan yhteyttä kunnassa ARA-kohteiden asukasvalintoja valvovaan tahoon, jolloin syrjintäkokemukset voidaan selvittää aina sellaisten ilmaantuessa. Vuosi (2021- 2022) tiedotetaan paikallista romanityöryhmää asumisneuvonnan palvelusta.

Asunnottomuuden ja asunnottomuusriskissä olevien matalan kynnyksen palvelujen kartoitus ASSI-asunto ensin hankkeessa

- Assi-hankkeessa tehdään työtä asunnottomien ja asunnottomuusriskissä olevien henkilöiden kanssa sekä työstetään suunnitelma asunnottomuuden vähentämiseksi
- Lähi- ja perhesuhdeväkivaltaan liittyvät tukitoimet, kuten työntekijöiden koulutus puheeksi ottamisesta (Hei, mul ois yks juttu! -koulutus) suunnittelija toimii LUOTSI-verkoston (Varsinais-Suomi, Satakunta ja Vaasa) puheenjohtajana ja sihteerinä

Luotsi-messut syksyllä 2021 todennäköisimmin etäyhteyksin toteutettava

- Väkivallan vastaisen työn osaamiskeskittymä, Erityispalvelut-yksikkö, THL, STM, AVI, suunnittelija on yksi yhdyshenkilöistä
- Alueen HYTE (hyvinvointi ja terveys) - verkostossa suunnittelija on yhteyshenkilö kulttuurihyvinvointisuunnitelmaprosessissa
- Maakunnallisen yhteistyöryhmän (MYR) jäsenyys: suunnittelija on mukana kuntayhteistyöryhmässä, jossa kiinnitetään huomiota romaniväestön huomioimiseen kuntatasolla
- Ehkäisevä päihdetyö: suunnittelija on mukana mm. romaniväestön osalta tilannetta kartoitettaessa ja ennalta ehkäisevän työn näkökulmasta
- Suunnittelija on mukana (mm. yhteiskuntatieteilijän tausta huomioiden) kirjoittamassa uutta opasta romanien ja poliisin kohtaamisesta

” Kotouttava työ haastaa poliisin ammatillista asiantuntijuutta moninaistuvassa yhteiskunnassa. Eri kieli- ja kulttuuritaustaisten yhteisöjen kanssa tehtävä yhteistyö voidaan nähdä vähemmistöjen osallisuutta edistävänä. Monialainen kotouttamistyö edellyttää ammatillisten osaamisvaatimusten ja organisatoristen rakenteiden tarkastelua osana poliisin ennalta estävää toimintaa.”

1.4. Romanikielen, taiteen ja –kulttuurin säilymisen ja kehittymisen tukeminen

- Romanikielen elvyttämiseen ja opettamiseen liittyvät kysymykset (yhteistyökumppanina Helsingin yliopisto: Kotimaisten kielten ja kirjallisuuksien koulutusohjelma)
- Tampereen kulttuuripääkaupunkihaku 2026 (romaniteema mukaan) (hyte, ECOC, Currently developing, osallistava yleisötyön kehittäminen, Euroopan kiertue)
- -Länsi-Suomen ETNO:n (etnisten suhteitten neuvottelukunta) jäsenyys: romaniväestön huomioiminen toiminnassa

1.5. Romaniväestön voimaannuttaminen ja osallisuuden vahvistaminen

- Laajennetaan romanien osallisuutta yhteiskunnallisen vaikuttamisen ja osallisuustoiminnan eri muodoissa, kuten vaalipaneelit, ehdokasasettelu, toimiminen järjestökentän kattojärjestöissä sekä osallistuminen niiden toimintaan; puoluepoliittinen vaikuttamistoiminta

Verkoston ja yhteistyökumppaneiden koonti ja suunnittelutyön käynnistäminen (kunnat, poliittiset puolueet ja niiden nuoriso-osastot, romanijärjestöt, nuorisojärjestöt, järjestöjen yhteinen kattojärjestö, ETNO)

- Alueen romaniaktiivien kartoitus
- Romanipäivät eri teemoin (mukana EVL, kunnat, Suomen romanifoorumi ja romaniväestö)

1.6. Tiedotus, viestintä ja media romanien integraation edistäjänä

- romanipoliittisen ohjelman konsultointi laajasti eri tahoille
- lehtikirjoitukset/sosiaalinen media
- Työ näkyväksi-somekampanja

1.7. Alueellisen ja paikallisen romanityön kehittäminen

- Yhteistyö alueen paikallisten romanityöryhmien kanssa (7). Ryhmien kanssa on käyty läpi MAARON toimenpidetaulukkoa; täytetty tehtyjä toimenpiteitä. Raportointi valtakunnalliselle romaniasiaain neuvottelukunnalle vuoden lopussa
- Hyviä käytänteitä ja mallinnoksia olisi tärkeää jakaa valtavirtaistamisen kannalta.

- Turun seudulle on tehty pyyntö paikallisen romanityöryhmän perustamisesta; vaihtoehtoisesti suunnittelija yrittää saada olemassa oleviin vaikuttajaelimiin romaniedustajia; haut julkistetaan syksyllä
- Turun alueella on neuvottelut käynnissä monen eri toimialan kanssa romanityön kehittämiseksi

1.8. Kansainvälinen romanityö

Alueella tai kunnissa EU-kansalaisen statuksella liikkuvat romanit ja alueelle asettuneet maahanmuuttajaromanit on huomioitu relevanttien koulutus-, työllisyys- ja kotoutuspalveluiden sekä hankkeiden yhtenä asiakasryhmänä.

EU-hanke – Romaniportti – on käynnistynyt Pohjanmaan alueella elokuussa 2020. Hanke edistää Bulgarian ja Romanian romanien osallisuutta, työllisyyttä ja koulutusastetta paikkakunnalla. Diakonissalaitos toteuttaa hanketta yhteistyössä Pietarsaaren kaupungin kanssa. LSAVIa on pyydetty mukaan yhteistyöhön. Erityisesti Unkari on kiinnostunut mallintamaan Suomen romanipoliittista ohjelmaa.

Lounais-suomen aluehallintovirasto

Turku

2021